

Met berekening van de Groene Batenplanner kun je gemakkelijker groen toepassen bij sportvelden

De Groene Baten Planner is nu gekoppeld aan de 3D-omgeving

Hoge urgentie voor groene binnenstedelijke omgeving

Een groene, gezonde leefomgeving is voor steeds meer gemeenten van essentieel belang. In het kader van City Deal heeft het RIVM de Groene Baten Planner bedacht, om de effecten van ruimtelijke inrichting op natuurlijk kapitaal te kunnen berekenen. Dit moet beleidsmakers helpen met het maken van keuzes bij het klimaatbestendig inrichten van de openbare ruimte.

Auteur: Mick Brandt | Beeld: Mecanoo

Een uitgezoomde impressie van Stadspark Aerial in Dordrecht

Steeds meer gemeenten, zoals Zwolle en Amersfoort, voelen de urgentie om op een slimme manier de openbare ruimte te ontwikkelen. Met thema's als klimaatadaptatie, duurzaamheid en biodiversiteit moeten zij kijken hoe ze de maatschappelijke baat kunnen stimuleren. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) heeft daarom de Groene Baten Planner bedacht.

Het is de intentie om met de Groene Baten Planner gemeenten een tool te bieden, zodat ze inzicht krijgen in waar ze onder andere bomen en

planten het beste kunnen planten in een dichte stedelijke omgeving. Dit is vaak voor gemeenten een lastige opgave, omdat het een complex verhaal is. Kennisinstellingen zoals het RIVM beschikken over verschillende rekeninstrumenten die ruimtelijke maatregelen kunnen doorrekenen op onder meer gezondheidseffecten. Deze kennis is echter niet altijd makkelijk beschikbaar voor gemeenten. Ze weten vaak niet hoe ze de kennis kunnen toepassen of hoe het proces werkt. Door de kennis te koppelen aan 3D-planvormingen, kunnen gemeenten in een eerder stadium van

het planproces de verwachten effecten zichtbaar maken. Voorheen konden gemeenten dit pas tijdens het ontwerpproces doen.

Volgens informatieadviseur Slimme Samenleving Ian O'Hagen van de gemeente Zwolle gingen ze vroeger meer op hun onderbuikgevoel af. "Vroeger ging het vooral om kleine onderzoeken of gevoelsmatig kijken waar je groene elementen in de stad kunt toevoegen, omdat je voorheen geen tools had om dat te berekenen. Met deze batenplanner kunnen we preventief aan de voorkant keuzes maken hoe we

groen in de openbare ruimte kunnen toevoegen.”

Binnenstedelijk

Gemeenten moeten goed kijken welke klimaatbestendige maatregelen zij willen realiseren in de openbare ruimte, concludeert onderzoeker Ton de Nijs van het RIVM. “Met de Groene Baten Planner is het voor gemeenten nu makkelijker om te kijken waar ze groen willen toevoegen in de openbare ruimte”, vertelt De Nijs. “Naast het inzichtelijk maken, kun je inschatten hoeveel groen in de omgeving van de woning bijdraagt aan de WOZ-waar-

de.” Meer bomen en planten in een dichte binnenstedelijke omgeving, kan ervoor zorgen dat mensen minder klachten ervaren en daardoor ook minder zorgkosten krijgen. Het maken van een doktersbezoek is dan minder vaak nodig. De Nijs: “We zien in de praktijk dat de Groene Baten Planner een positief effect heeft op gemeenten als Zwolle en dat ze op steeds meer locaties in de stad kunnen kijken waar ze de verkoeling willen en kunnen toevoegen.” De Groene Baten Planner is geen tool om te berekenen hoe gezond iets is, maar wel of het kan bijdragen aan de gezondheid, benadrukt De Nijs.

3D-omgevingen

Sinds kort is een extra tool aan de Groene Baten Planner toegevoegd: een generieke koppeling tussen rekeninstrument de Groene Baten Planner en Digital Twins van de Data- en Kennishub Gezond Stedelijk Leven (DKH GSL). De koppeling van de batenplanner en de 3D-omgeving van marktpartijen Tygron en ESRI, maakt het mogelijk om ruimtelijke plannen in 3D te ontwerpen én door te rekenen op bijvoorbeeld de effecten op gezondheid, huisprijzen en verkoeling in de stad. Door de koppeling generiek te maken, kunnen op termijn meer data- en rekeninstrumenten beschikbaar komen binnen 3D-planvormingen. De constructie van deze koppeling is bedacht door het RIVM, de gemeenten Amersfoort en Zwolle, provincie Utrecht en Future City Foundation. Het doel van deze ontwikkeling is om de kwaliteit van ruimtelijke plannen te verhogen en het participatieproces met inwoners te bevorderen.

De generieke koppeling is mede gefinancierd uit het innovatiebudget Digitale Overheid. Dit is een subsidieregeling van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Ko-

ninkrijksrelaties (BZK). Sinds 2019 heeft het ministerie van BZK circa 18 miljoen euro beschikbaar gesteld, voor een periode van 3 jaar. In het kader van samenwerking en innovatie is de subsidie bedoeld om projecten te realiseren die de smartcitytoepassingen kunnen stimuleren. Het totale budget in 2021 bedraagt 6 miljoen euro, waarvan 2 miljoen euro is gereserveerd voor kleine initiatieven en 4 miljoen

Sinds 2019 heeft het ministerie van BZK circa 18 miljoen euro beschikbaar gesteld, voor een periode van 3 jaar

euro is bedoeld voor grote projecten. Het ministerie van BZK heeft voor de subsidieregeling enkele voorwaarden gesteld, bijvoorbeeld dat kleine initiatieven maximaal 200.000 euro mogen kosten. De minimale eigen bijdrage komt daardoor op 25 procent te staan. Grote projecten mogen meer dan 200.000 euro kosten, waar 40 procent eigen bijdrage is.

De gemeente Zwolle is positief over de laatste ontwikkelingen rondom de Groene Baten Planner. “We kunnen nu al beter inzicht krijgen in hoe we de stad kunnen verkoelen en wat daar de effecten van zijn”, vertelt O’Hagen. “We kunnen aan de voorkant van een ontwikkeling snel zien hoe we hittestress op een plein of wijk kunnen tegengaan. Het is de ambitie van de gemeente dat men dit nu vaker bij projecten gaat gebruiken, zodat we in de toekomst meer toekomstbestendige omgevingen kunnen realiseren.”